

Een vrije maar verantwoorde keuze

Het nut van ijkingstoetsen

Standpunt van de VLIR

Mieke Adriaens (UGent) – voorzitter van de Centrale ijkingstoetscommissie

Tinne De Laet (KU Leuven) – erevoorzitter van de Centrale ijkingstoetscommissie

Inhoud

- Kadering
- IJkingstoetsen
 - Wat zijn ijkingstoetsen
 - Overzicht van bestaande ijkingstoetsen
 - Organisatie
 - Doen ze wat ze moeten doen?
 - Toekomst
- Conclusies

Kadering

- Vrije toegang tot Vlaams hoger onderwijs
 - Iedereen kan zich inschrijven ongeacht de gevolgde studierichting, het resultaat en het aantal studenten
 - Enige uitzonderingen: arts, tandarts en opleidingen in de kunsten
- Doel **gelijkheid in onderwijskansen maximaliseren**
- **Hulp bij studiekeuze** via een aantal **instrumenten** die getrapt worden ingezet, parallel aan de verschillende fasen in het studiekeuzeproces

Kadering – instrumenten

Exploratietool van eigen interesses en vaardigheden

Verplichte niet-bindende toelatingsproeven: ijkingsstoets en instaptoets
lerarenopleiding testen beginvoorwaarden of startcompetenties die
eigen zijn aan een bepaalde opleiding of groep van opleidingen

Toelatingsexamen: verplichte en bindende toelatingsproeven
voor beperkte set opleidingen

Wat zijn ijkingsstoetsen?

- Studiekeizers kunnen via deelname hun **startcompetenties** aftoetsen
- **Feedback**
 - Sterkt deelnemers met een goed resultaat
 - Verwijst deelnemers met een laag resultaat naar remediëring
- Resultaat is aanvullend maar **onafhankelijk** van feedback uit het secundair onderwijs
- **Ijkingtoets fungeert bijgevolg als handvat**
 - Geen toelating en/of selectie

19 ijkingsstoetsen in het brede STEM-domein

- Bio-ingenieurswetenschappen (BI)
- Biomedische wetenschappen (BW)
- Diergeneeskunde (DW) – verplicht sinds 2019
- Toegepaste/sociaal- economische wetenschappen (EW)
- Farmaceutische wetenschappen (FA)
- Handelsingenieur (in de beleidsinformatica) (HI)
- Handelswetenschappen (HW)
- Ingenieurswetenschappen: architectuur (IA) – verplicht sinds 2018
- Industrieel ingenieur biowetenschappen (IB)
- Industrieel ingenieur bio-industriële wetenschappen (ID)
- Industrieel ingenieur industriële wetenschappen (IN)
- Ingenieurswetenschappen (IR) – verplicht sinds 2018
- Logopedische en audiologische wetenschappen (LA)
- Biochemie en biotechnologie, biologie, chemie, geografie en geomatica of geologie (WB)
- Wiskunde, fysica en informatica (WIF)

} 2021

Organisatie – logistiek

- Twee sessies per jaar
 - Typisch eind juni en midden augustus
- Vinden plaats op de campussen van de Vlaamse universiteiten
- Schriftelijke meerkeuzevragen
- Elk sessie nieuwe vragen
- Niet-verplichte testen online in 2020 als gevolg van COVID-19
Afgenomen via usolv-it (<https://www.usolvit.be/>)

Organisatie – inhoudelijk

- Inhoudelijke toetscommissie per ijkingstoets die vragen opstelt
 - Vertegenwoordigers van alle deelnemende opleidingen
 - Reviewcommissies o.a. via het secundair onderwijs
- Centrale ijkingstoetscommissie
 - Vertegenwoordigers van alle universiteiten + studenten + elke ijkingstoets
 - Visie, validiteit en opvolging

Doen ze wat ze moeten doen?

- Een **valide ijkingstoets** wil de studiekeizer objectieve feedback geven die aanzet tot reflectie en tot eventuele actie, onafhankelijk van het voortraject in het secundair onderwijs
- Systematisch onderzoek onder toezicht van de vliir Centrale ijkingstoetscommissie
 - Gepseudonimiseerde deelname gegevens worden gekoppeld aan verschillende parameters secundair en hoger onderwijs
 - Resultaten 2018 tonen aan ijkingstoetsresultaat samenhangt met andere signalen (studieresultaten en –richting in S.O.) en ook met studierendement in universitaire opleiding

Wanneer is een ijkingsstoets valide?

- **Inhoudelijke validiteit**

De ijkingsstoetsen toetsen de startcompetenties van de (groep van) opleiding(en)

- **Criteriumvaliditeit**

Predictieve validiteit: de samenhang tussen de ijkingsstoetsscore en het studierendement na semester 1 en na het 1ste academiejaar (2 zittijden) maar ook op langere termijn

Concurrent validity: de samenhang met andere indicatoren (vb. studieresultaten S.O.)

- **Indruksvaliditeit (face validity)**

De mate waarin een deelnemer (subjectief) de indruk heeft dat de meting valide is

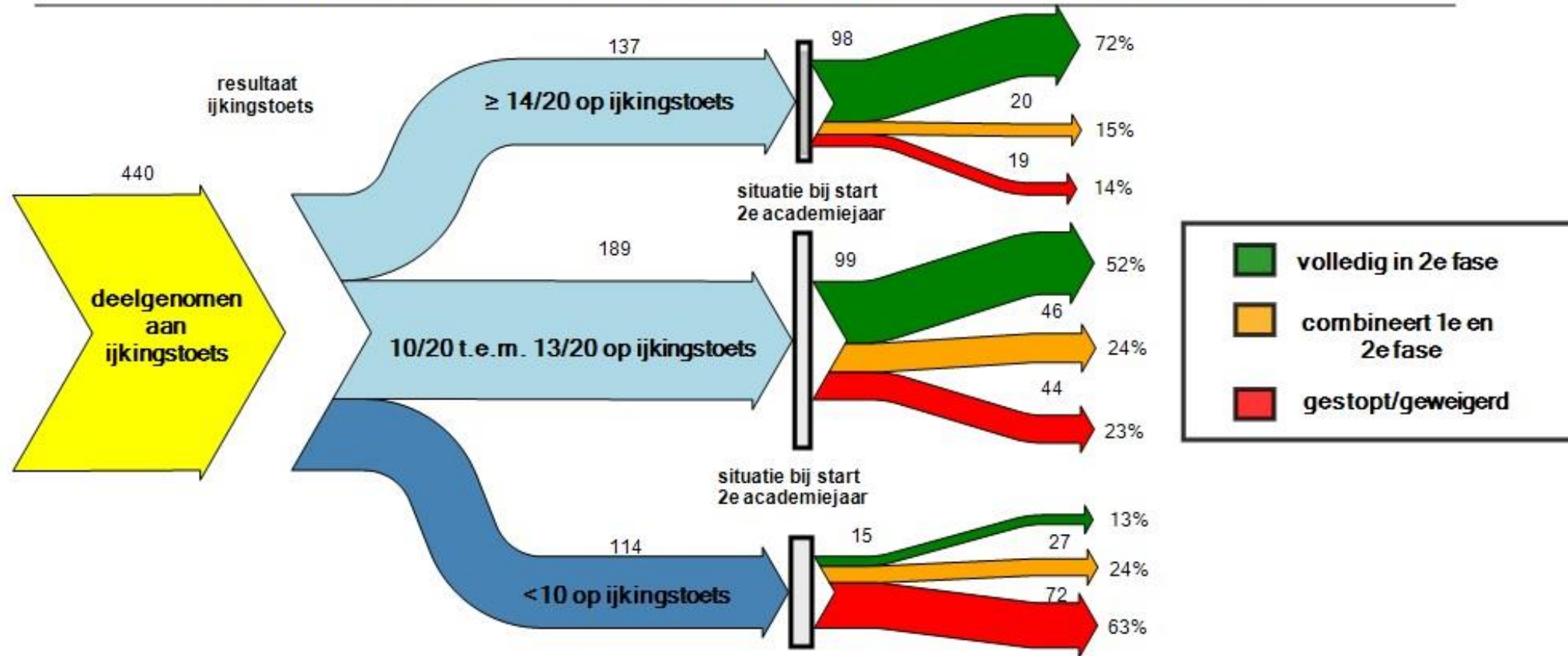
- **Consequentiële validiteit**

Wat doen deelnemers na deelname en feedback?

- Focus op welbepaalde groepen (geslacht, socio-economische status)

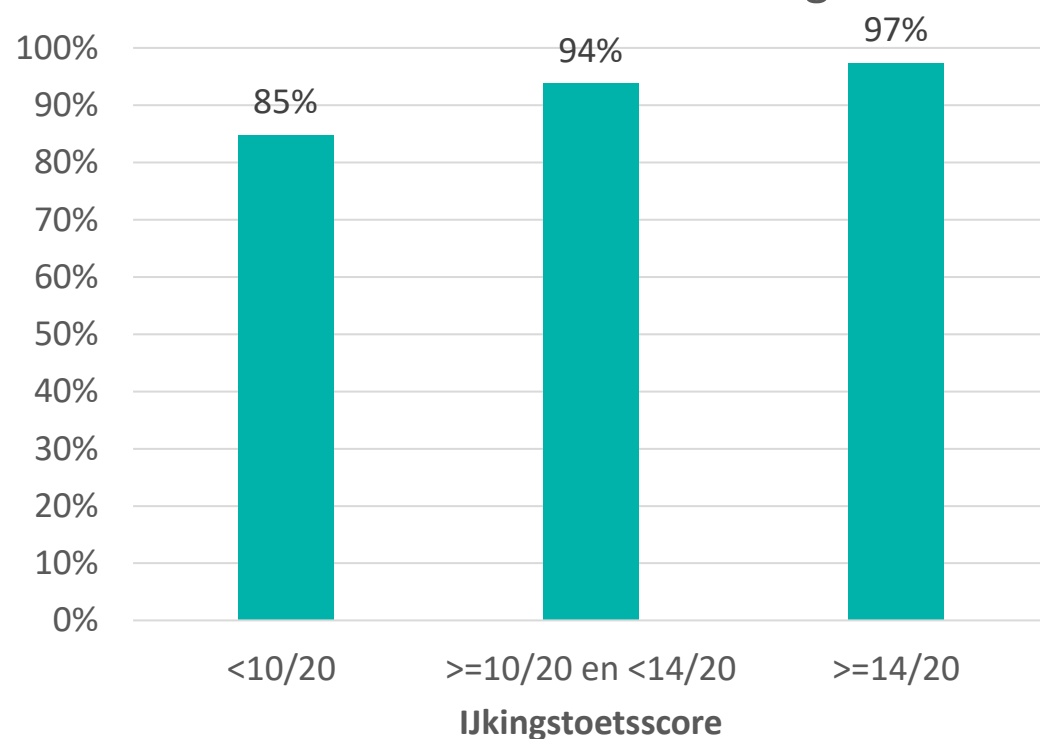
Voorbeeld predictieve validiteit

Studentenstroom Bachelor Ir KU Leuven - generatiestudenten 2018-2019

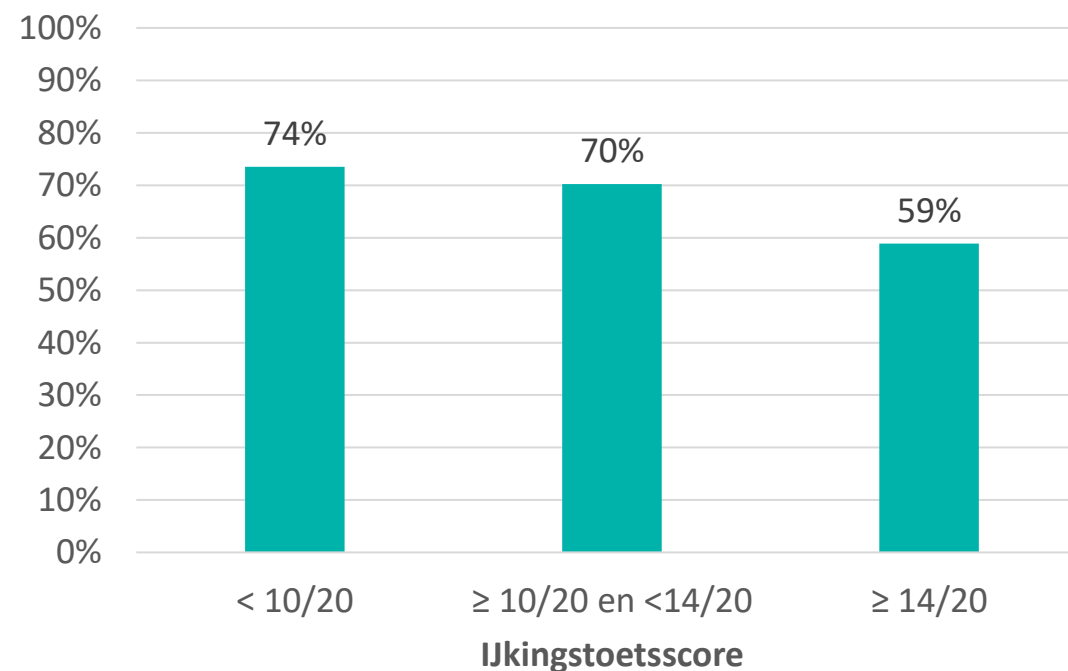

Wordt dit doel bereikt? gebruikersonderzoek 2019

Feedback was rechtvaardig

Geeft aan te willen inzetten op remediëring

Wordt dit doel bereikt?

impact inschrijfgedrag (2019)

- **Beperkt ontradend effect**
 - 12,1% geeft aan dat het een rol speelt
 - 29,7% geeft aan dat het een beetje meespeelt
 - 88,6% van de deelnemers schrijft zich in voor een universitaire opleiding
- Zorgt de verplichting voor een afschrikking bepaalde doelgroepen?
 - Nagenoeg ongewijzigde samenstelling voor en na verplichting van de ijkingstoets burgerlijk ingenieur (architect)

Toekomst?

- Jaaractieplan 2020 heeft 5 actielijnen
 - Een breder perspectief via interactie met andere actoren
 - Validiteit en voorbereiding van de verplichte deelname
 - Validiteit en afstemming met de begincompetenties
 - Genuanceerde feedback
 - Een gecentraliseerde werking voor de ijkingstoets

Conclusies

- IJkingstoetsen hebben tot doel het **studiekeuzeprocess te versterken**
- Validiteitsonderzoek toont aan dat de ijkingstoetsen studenten **activeren** in de overgang van secundair naar hoger onderwijs
- Toch is er werk aan de winkel
 - Validiteit ijkingstoetsen opvolgen én verbeteren
 - Ontwikkeling van valide toetsen vraagt tijd en inspanning
 - Heel wat opleidingen waarvoor nog geen ijkingstoets bestaat
 - Breder perspectief (Columbus, instaptoetsen en toelatingsexamens)
 - Centrale coördinatie (bv. partnerschap AHOVOKS zoals bij opvolging voor toelatingsexamen)

Afsluiting

- Presentatie gebaseerd op de publicatie
Adriaens, M., De Laet, T., Fonteyne, L., Marconato, A., Melis, I., & Tambuyzer, B. (2020). Een vrije maar verantwoorde keuze : het nut van ijkingstoetsen. TH&MA (DEN HAAG), (3), 29–32.
- Meer informatie bij
Mieke Adriaens (mieke.adriaens@ugent.be)
Tinne De Laet (tinne.delaet@kuleuven.be)
- Met dank aan
 - Lot Fonteyne, Anna Marconato, Isabelle Melis, Bart Tambuyzer
 - De leden van de Centrale ijkingstoetscommissie

Wordt dit doel bereikt?

Beoordeling ijkingsstoetsfeedback (2019)

Feedback was nuttig		Akkoord
IJkingstoetsscore	<10/20	66,1%
	>=10/20 en <14/20	81,7%
	>=14/20	83,9%
Feedback was rechtvaardig		
IJkingstoetsscore	<10/20	84,9%
	>=10/20 en <14/20	93,8%
	>=14/20	97,4%
IJkingstoets geeft een goed beeld van mijn positie ten opzichte van medestudenten		
IJkingstoetsscore	<10/20	26,8%
	>=10/20 en <14/20	43,4%
	>=14/20	59,6%
IJkingstoets geeft een goed beeld van de startcompetenties van de opleiding		
IJkingstoetsscore	<10/20	40,1%
	>=10/20 en <14/20	50,2%
	>=14/20	64,7%

Wordt dit doel bereikt?

Beoordeling activatie remediëring (2019)

	< 10/20	≥ 10/20 en <14/20	≥ 14/20
Deelname aan vakantiecursussen	24,9%	18,6%	17,7%
Zelf leerstof opfrissen	40,2%	22,5%	25%
Bijlessen nemen	9%	2,5%	3,4%
Andere vormen (trainingen, workshops, ...)	3,5%	3,1%	2,3%
Gesprek met een studiebegeleider	6,4%	3%	3,2%
Studiemethode aanpakken	23%	22%	13,6%
Meer inzet tijdens academiejaar	52,1%	51,3%	35%
TOTAAL: Geeft aan te willen inzetten op remediëring	73,5%	70,2%	58,9%